

Het woonhuis Straathof-De Bruijn in Vinkeveen is het resultaat van een voorbeeldige samenwerking tussen opdrachtgever/aannemer en architect. Aanvankelijk wilde de bouwkundig onderlegde opdrachtgever zijn woonhuis niet alleen eigenhandig bouwen maar maakte hij ook zelf een ontwerp. Na diverse afwijzingen van welstand ging hij tenslotte met Heren 5 architecten in zee. Het eigen ontwerp vormde een ideaal uitgangspunt voor een bijna collegiaal ontwerpproces. Doordat de opdrachtgever tevens als uitvoerder optrad waren zelfs de meest ongebruikelijke ideeën op het gebied van vormgeving en detaillering bespreekbaar.

Temidden van de in Vinkeveen alom
aanwezige villa's in de categorie
'Dallas-chique' is het woonhuis
Straathof-De Bruijn een toonbeeld van
soberheid. Het sculpturale, geheel met
Afrikaanse leisteen beklede bouwvolu-
me distantieert zich soeverein van de

lokale wedijver om de villa met het
meest 'representatieve' uiterlijk.
De door Heren 5 architecten semi-orga-
nisch gemodelleerde bouwmassa en
de natuurlijke kleur en textuur van
het gevelmateriaal vormen een
effectieve camouflagetechniek.

Villa in Vinkeveen

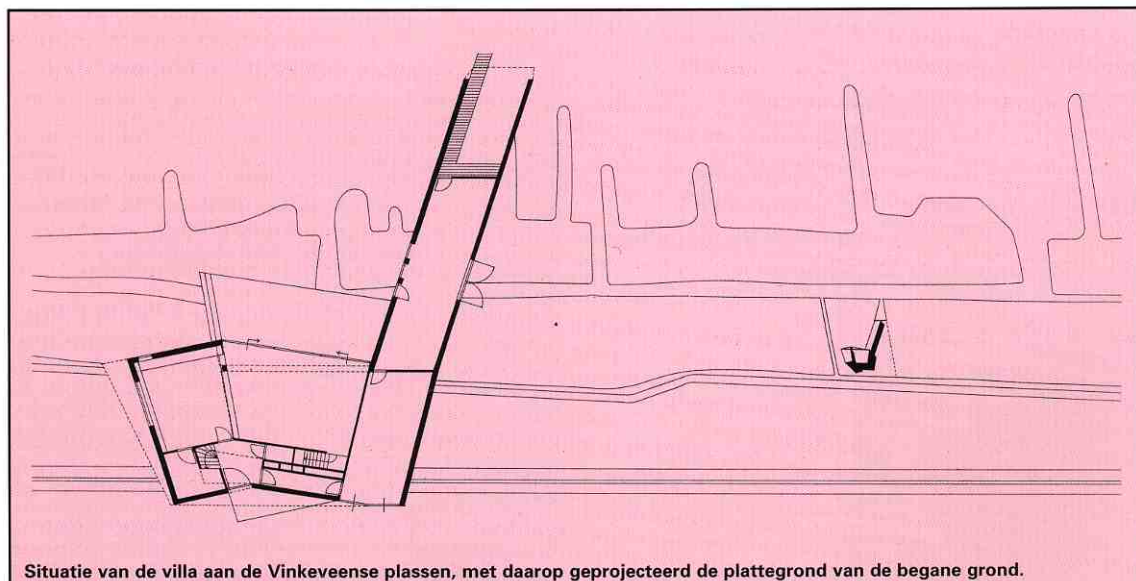
ALS EEN ZORGVULDIG GESLEPEN EDELSTEEN

Niet toevallig figureerde het woonhuis van het echtpaar Straathof-De Bruijn onlangs in een tv-programma over de voor- en nadelen van catalogusbouw. Het huis, een ontwerp van Heren 5 architecten, maakt in één oogopslag het verschil duidelijk tussen de vrijwel onbeperkte ontwerpvrijheid van woningarchitectuur 'op maat' ten opzichte van de multiple choice pseudo-ontwerpvrijheid bij een confectiewoning uit de catalogus.

Niet alleen staan de meeste buitenwanden en binnenmuren enkele graden uit het lood. Ook de ruimtelijke organisatie van de woning is uitzonderlijk. De verblijfsruimten zijn spiraalsgewijs gerangschikt op basis van een per vertrek steeds toenemende mate van intimiteit: van de entreehal op de begane grond 'schroeft' de plattegrond via de eetkeuken, woonkamer, logeerkamer, slaapkamer en badkamer geleidelijk omhoog naar de zogeheten uitkijkpost met balkon. In het trappenhuis loopt zelfs de vloer van de overloop niet horizontaal maar – als een soort loopplank – schuin omhoog.

Zelf gebouwd als tweede huid

De ongebruikelijke opzet van de woning is een vrij letterlijke vertaling van de wensen van de opdrachtgevers. Zij wilden een huis dat zich aan de voorzijde afsluit van de nabijgelegen snelweg en aan de achterzijde volledig is georiënteerd op het uitzicht over de plas. Aangezien zich tussen het huis en de plas nog een smal eiland

Situatie van de villa aan de Vinkeveense plassen, met daarop geprojecteerd de plattegrond van de begane grond.

De villa aan de Vinkeveense plassen heeft een hybride constructie van metselwerk, houtskeletbouw en stalen hulpconstructies. Hierbij zijn de uitkragende bouwdelen, de gevel boven de grote glaspui in de woonkamer en de uitkijkpost uitgevoerd in hout en staal. Zowel bij de stenen als houten ondergrond is op een raamwerk van houten regels met een vulling van steenwolisolatie aan de buitenzijde een underlaymentbeplating aangebracht. De leien zijn met behulp van stalen leihaken bevestigd op het onderliggende gevelbeschot.

dakrand gezet koper
nagel koper

kader gemoffeld aluminium
draairaam

dakopbouw:

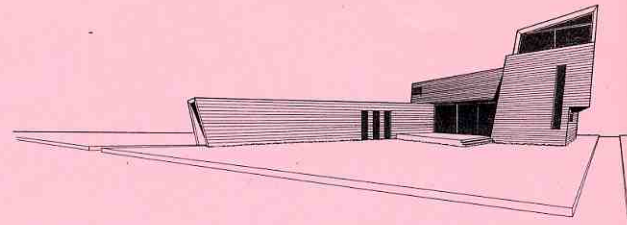
dakbedekking bitumen met dampverdelende laag
isolatie d=60 hardschuim
plaat d=18 underlayment
balklaag staal
regelwerk hout
plaat d=12,5 gipsplaat
plafondafwerking stucwerk

vensterbank hardsteen

gevelopbouw:

gevelbekleding Afrikaanse leien, maasdekking
bevestigingshaken rvs
gevelplaat underlayment
stijlen houtskelletbouw
isolatie minerale wol
dampdicht folie
plaats d=12 gipsplaat
wandafwerking stucwerk, fijschuurwerk, wandtegels

badkamervloer tegelwerk

De in het (niet-bekende) Afrikaanse land van herkomst bewerkte leien zijn ongeveer 23 x 35 centimeter groot en variëren in dikte van 8 tot 15 millimeter. Voorafgaand aan de montage zijn de leien op het werk door een ervaren leidekker op dikte gesorteerd. Elke horizontale laag bestaat uit leien van dezelfde dikte.

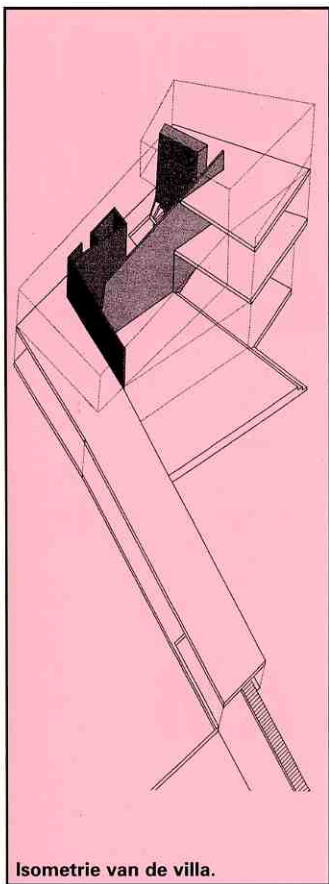
binnenwand kalkzandsteen

streekvloer

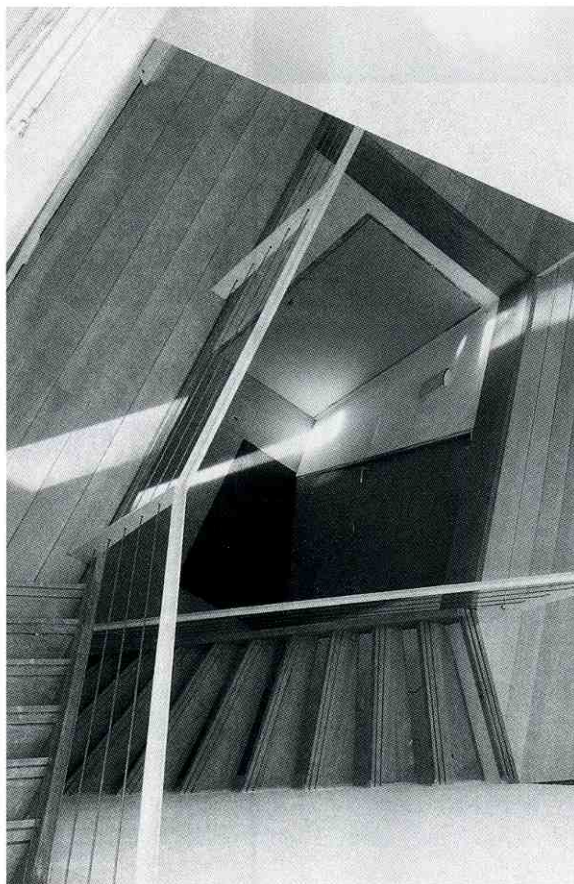
grind

plaat d=12 cementgebonden

Verticale geveldoorsnede bij overkragende gebouwdeel. Schaal 1 : 20

Isometrie van de villa.

Het sculpturale bouwvolume van de villa aan de Vinkeveense Plas bestaat uit een compact woondeel en een langgerekte uitloper, waarin de garage, een werkplaats en een botenhuis zijn ondergebracht. Dit langgerekte bouwvolume fungeert tevens als erfafscheiding aan de noordzijde van het perceel. Het geheel wit gepleisterde interieur staat volledig in het teken van het uitzicht over de plas. De zorgvuldig geësceneerde sequentie van ruimten en beelden verleent het minimalistisch afgewerkte woninginterieur een bijna museaal karakter. Doordat er vrijwel geen wand recht staat ontbreekt elke vanzelfsprekendheid en is elk onderdeel van de afwerking en inrichting een kleine ontwerpopgave op zich.

bevindt, dat het zicht op de plas als het ware in tweeën deelt, stond de bewoners van meet af aan een soort uitzichtpost voor ogen van waaruit men, over het eiland heen, de hele plas kan overzien. Bovendien hadden zij een uitgesproken voorkeur voor een niet-rechthoekige vormgeving om het huis gevoelsmatig te laten 'passen' als een tweede huid.

Het feit dat de opdrachtgever, als eigenaar van een klein timmerbedrijf, tegelijkertijd ook uitvoerder was bood Heren 5 architecten vrijwel onbeperkte mogelijkheden op het gebied van de vormgeving en detaillering. Alle lastige aansluitingen die schuine wanden nu eenmaal met zich meebrachten werden opgelost in nauw overleg tussen de (project-)architect en de eigenhandig bouwende opdrachtgever. Gedurende het driejarige bouwproces - dat overigens nog steeds niet helemaal is afgerond - woonde de laatste samen met zijn vrouw in een houten bouwkeet annex noodwoning in de huidige achtertuin.

Late keuze voor leien

Aanvankelijk was het de bedoeling om de woning in metselwerk uit te voeren. Op advies van de constructeur werd echter omgezien naar een lichter materiaal. Het relatief hoge eigengewicht van bakstenen spouwmuuren zou door de combinatie van schuine, deels uitkragende buitengevels en grote glasvlakken hebben geleid tot onaanvaardbare spanningen in het metselwerk. Pas op het allerlaatste moment - toen het hele ontwerp al was uitgetekend op een gevelbekleding van minerale isolatiepleister - kwamen architect en opdrachtgever op het idee om de gevels te bekleden met Afrikaanse leien.

Stormvaste dubbele dekking

Net als op bijvoorbeeld kerkdaken zijn de leien, met behulp van stalen leihaken, rechtstreeks bevestigd op een vlakke houten ondergrond, in dit geval underlayment-plaat. Op kerkdaken en torenspitsen heeft deze bevestigingstechniek, waarbij de rijen leien elkaar schubgewijs overlappen zodat er (afgezien van de onderste en bovenste rijen van het dak- of gevelvlak) altijd een dubbele dekking is, al eeuwenlang bewezen volledig stormvast en waterdicht te zijn. Bij de toegepaste maasdekking wordt elke lei door vier roestvaststalen leihaken op zijn plaats gehouden: één haak middenonder die de lei draagt, twee haken die hem aan weerszijden inklemmen (de dragende haken van de twee overlappende leien) en één haak die hem aan de bovenzijde aandrukt (de dragende haak van de lei twee lagen hoger). De bovenste en onderste lagen leien zijn plaatselijk geborgd met koperen schroeven. Een in de gevelconstructie opgenomen dampdichte folie moet voorkomen dat er aan de binnenzijde van de underlayment-plaat condensatie van woonvocht optreedt.

Vrijheid in gevelvorm

Het grote voordeel van leien ten opzichte van bijvoorbeeld baksteen of natuursteen is - afgezien van het geringere gewicht - dat je er net zo makkelijk schuine als rechte gevelvlakken mee kan bekleden en bij enigszins taps uitlopende gevelvlakken de lagenmaat mee kan laten uitwaaieren of verlopen. Twee mogelijkheden waar bij de bekleding van het onregelmatig gevormde bouwvolume dankbaar gebruik van is gemaakt. Sommige gevelvlakken hellen 10° achterover; andere hangen in tegengestelde richting 4° voorover. En voor zover de gevelvlakken niet rechthoekig zijn volgt het patroon van de leien deze 'vervormingen' zoals de geschubde huid van een levend organisme zich aanpast aan de bewegingen van het lijf.

Het resultaat is een bouwvolume dat aards en organisch aandoet, maar tegelijkertijd ook iets heeft van een grote, zorgvuldig geslepen edelsteen. Alleen zijn bij het in model slijpen van het bouwvolume de horizontale bitumendaken helaas overgeslagen. ■

door *Egbert Koster*, publicist te Weesp
foto's *Kees Hummel*, Amsterdam
project- en productgegevens op pagina 48